

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of יומא דף ע"ד - מס' יומא
Some of the topics we will learn about:

The gemara continues the discussion from the previous daf about שיעור, whether it is אסור מן התורה or only אסור מדרבנן.

B

The gemara will then examine the five עינויים that are forbidden on Yom Kippur and will bring sources from the Torah for these specific עינויים, and will teach that only the עינויים of אכילה ושתיה - eating and drinking carry a penalty of כרת.

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

חצי שיעור

One is liable for punishment for an איסור דאורייתא only if the minimum shiur was met. However, חצי שיעור - less than the minimum shiur is also forbidden.

It is the subject of a machlokes in the gemara whether חצי שיעור אסור מן התורה or it is only אסור מדרבנן.

C

שבועת העדות

If a court case feels that witnesses are harboring testimony, he may force them to come to Beis Din to take an oath that they are not doing so. Such a שבועת is called שבועת העדות. If it subsequently becomes clear that the witnesses were, in fact harboring testimony, they must bring a קרבן עולה ויורד to atone for their sin.

פיגול

Pigul is a קרבן that was sacrificed with the intention of eating it or sacrificing it after its designated time. Such a Korban is disqualified, and if one eats from the meat of such a Korban he is חייב כרת.

נותר

Nosar is meat of a Korban that is left over after its allotted time. Such meat must be burned, and if someone eats intentionally from such meat, they are חייב כרת.

A

חצי שיעור

ריש לקיש
מותר מן התורה

רבי יוחנן
אסור מן התורה

B

The Five עינויים
that are forbidden on
Yom Kippur

חצי שיעור

C

שבועת העדות

פיגול

נותר

1 So let's review.....

The Gemara continues the discussion of חצי שיעור, and examines the Machlokes of Rav Yochanan and Reish Lakish:

גופא חצי שיעור רבי יוחנן אמר אסור מן התורה
ריש לקיש אמר מותר מן התורה

R' Yochanan says that eating or drinking less than the minimum amount of an אסור, although not punishable, is nevertheless Biblically forbidden.

Raish Lakish holds that eating less than a shiur is מותר מן התורה, but אסור מדרבנן.

The Gemara gives two explanations for their Machlokes; First;

רבי יוחנן אמר אסור מן התורה
כיון דחזי לאיצטרופי איסורא קא אכיל

Since one can add to the חצי שיעור, and complete the שיעור, it is considered an אסור.

ריש לקיש אמר מותר מן התורה
אכילה אמר רחמנא וליכא

The Torah specified eating, and less than a שיעור is not considered eating.

Second;

Rav Yochanan quotes a Braisa which states that חצי שיעור is derived from the Posuk

כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו -

All Cheilev shall not be eaten, even a חצי שיעור.

Resh Lokish responds;

מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא -

This Braisa is not saying that חצי שיעור אסור מן התורה - it is only אסור מדרבנן, and the Pasuk is merely an אסמכתא and not a proper source from the Torah.

2 The gemora then returns to the חמשה עניינים that are forbidden on Yom Kippur:

The Mishnah at the beginning of the Perek, on the previous Daf, states;

יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל -
ובתשמיש המטה

The following are forbidden on Yom Kippur:

Eating and drinking,

Bathing,

Anointing oneself with oil,

Wearing shoes,

and marital relations.

1 גופא חצי שיעור...

<p>ריש לקיש מותר מן התורה אסור מדרבנן</p>	<p>רבי יוחנן אסור מן התורה but not punishable</p>
<p>אכילה אמר רחמנא וליכא</p>	<p>כיון דחזי לאיצטרופי איסורא קא אכיל</p>
<p>The Torah specified eating and less than a שיעור is not considered eating</p>	<p>Since one can add and complete the שיעור it is considered an איסור</p>
<p>כתיובתא: כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו Even a חצי שיעור</p>	

2 מלפני:

יום הכפורים
אסור...

באכילה ובשתיה	וברחיצה	ובסיכה
ובנעילת הסנדל	ובתשמיש המטה	

3 The Gemara had questioned the Mishnah's use of the word אסור as opposed to חייב - because, it is not merely אסור - one is חייב for eating or drinking on Yom Kippur. The Gemara there gave the first answer: לא נצרכה אלא לחצי שיעור The Mishnah wants to teach that even a חצי שיעור is forbidden - and since a חצי שיעור is not punishable, the Mishnah used the term אסור.

The Gemara now gives a second answer, based on the following Braisa; אע"פ שאמרו אסור בכולן לא אמרו ענוש כרת אלא על האוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד Although all חמשה עיניי are אסור, one is חייב כרת only for אכילה ושתיה. Therefore, כי קתני אסור אשאר - עיניי The Mishnah used the term אסור because of the other עיניי.

4 The gemara then goes on to explore the sources for the חמשה עיניי on Yom Kippur. There are two Psukim in Parshas Achrei Mois which read as follows: והיתה לכם לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש -1 תענו את נפשותיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוכם שבת שבתון היא לכם וענייתם את נפשותיכם חוקת עולם -2 As we see, the Torah does not mention specific עיניי - The Torah just says in general; You shall afflict yourselves - תענו את נפשותיכם

5 Therefore; ת"ר תענו את נפשותיכם יכול ישב בחמה או בצנה כדי שיצטער Perhaps you might infer that the עיניי of Yom Kippur include inflicting discomfort upon ourselves, such as sitting in an extremely hot or cold area - תלמוד לומר וכל מלאכה לא תעשו מה מלאכה שב ואל תעשה אף ענוי נפש שב ואל תעשה The עיניי of Yom Kippur are not that we actively inflict discomfort upon ourselves, but rather that we refrain from certain pleasures, such as eating and drinking.

6 The Gemara brings an alternate teaching: תענו את נפשותיכם מה מלאכה דבר שחייבין עליו במקום אחר אף ענוי נפש שחייבין עליו במקום אחר ואי זה זה, זה פגול ונותר The Pasuk refers to עיניי similar to the איסורים of פיגול and נותר, which are איסורי כרת for eating, implying that eating and drinking are the only עיניי which carry a כרת penalty on Yom Kippur. This איסור however is not limited to פיגול ונותר, but applies to all food, because the second Pasuk includes all food or drink.

3

אסור...?
one is חייב כרת?!

אע"פ שאמרו אסור בכולן
לא נצרכה אלא לחצי שיעור

לא אמרו ענוש כרת
אלא על האוכל ושותה ועושה מלאכה בלבד

ט קתני אסור אשאר

4

The sources for the חמשה עיניי

והיתה לכם לחוקת עולם
בחודש השביעי בעשור לחודש

תענו את נפשותיכם
וכל מלאכה לא תעשו

האזרח והגר הגר בתוכם
שבת שבתון היא לכם וענייתם את נפשותיכם חוקת עולם

The Torah does not mention specific עיניי just in general: מאן את נפשותיכם

5

תנו רבנן

תענו את נפשותיכם
וככל מלאכה לא תעשו

יכול שבת
 בחמה או בצנה
 כד א"ר
 מה מלאכה שב ואל תעשה
 אף ענוי נפש שב ואל תעשה

6

תענו את נפשותיכם
וככל מלאכה לא תעשו

מה מלאכה דבר שחייבין עליו במקום אחר
 אף ענוי נפש שחייבין עליו במקום אחר
 ואי זה זה - זה פגול ונותר
 however it also applies to all food because of the second pasuk
 וענייתם את נפשותיכם

7 The Gemara also derives this concept from a Pasuk in Parshas Emor;
 והאבדתי את הנפש ההיא
 ענוי שהוא אבידת הנפש
 ואי זה זה, זה אכילה ושתייה
 The Torah comes to specify an עינוי, which is connected to אבידת הנפש, which refers specifically to eating and drinking.

8 Rebbe Yishmael brings the following source:
 נאמר כאן ענוי ונאמר להלן ענוי
 ויענך וירעיבך פרשת עקב
 Clearly stating that ענוי refers to the pain of hunger, or refraining from eating, so too, ענוי is referring to refraining from eating and drinking.

Thus we have the source for the איסור אכילה ושתייה on Yom Kippur, clearly an איסור דאורייתא. There is a מחלוקת ראשונים whether the other עינויים are איסור דאורייתא - OR - only איסור מדרבנן.

9 The Gemara on Amud Aleph cited the following Braisa;
 מניין ליוה"כ שאסור ברחיצה בסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה ת"ל - שבתון שבות
 The other עינויים are derived from the word שבתון - and as Rashi explains;
 וכי היכי דשבתון האמור בשבת אסמכו ביה רבנן שאר מלאכות שלא היו במשכן ואינה מלאכה גמורה
 הכי נמי שבתון דגבי עינוי דכתיב שבתון הוא לכם ועניתם להוסיף על עינוי אכילה ושתייה קאתי
 As the Chachamim added איסורים of שבות to the איסורי דאורייתא of Shabbos, so too, additional עינויים are added to the איסורי כרת of אכילה ושתייה.
 Rashi seems to be saying that the other עינויים are only איסור מדרבנן.

The Gemara, further on ע"ו דף, derives the other עינויים from various Psukim, indicating that they are איסור דאורייתא - Unless we say that those Psukim are בעלמא.
 =====

7 והאבדתי את הנפש ההיא
 ענוי שהוא אבידת הנפש
 ואי זה זה, זה אכילה ושתייה

8 רבי ישמעאל
 נאמר כאן ענוי ונאמר להלן ענוי
 פלטת עקב - ויענך וירעיבך
 the pain of hunger
 refraining from eating and drinking
 איסור אכילה ושתייה
 איסור דאורייתא
 There is a מחלוקת ראשונים whether the other עינויים are איסור דאורייתא - OR - only איסור מדרבנן.

9 מניין ליוה"כ שאסור...
 ברחיצה בסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה ת"ל שבתון שבות
 וכי היכי דשבתון האמור בשבת אסמכו ביה רבנן שאר מלאכות שלא היו במשכן ואינה מלאכה גמורה
 הכי נמי שבתון דגבי עינוי דכתיב שבתון הוא לכם ועניתם להוסיף על עינוי אכילה ושתייה קאתי
 Rashi seems to say that the other עינויים are only איסור מדרבנן
 However further on ע"ו דף the gemora indicates that they are איסור דאורייתא

10 Since the מן was mentioned, the Gemara brings another Pasuk there in פרשת עקב; המאכילך מן במדבר... למען ענותך
 What was the affliction of the מן?
 רבי אמי ורבי אסי
 - חד אמר אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו
 We cannot compare someone who has bread readily available in his basket, to someone who does not - And with the מן, Bnai Yisrael needed Bitachon that the מן was coming anew each day
 - וחד אמר אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל
 We cannot compare someone who sees what he's eating, to someone who does not see what he's eating - And with the מן a person could sense in the מן the taste of whatever food he would imagine, however he did not see that particular food. As such, the pleasure was somewhat diminished.

10

המאכילך מן במדבר... למען ענותך...
 What was the affliction of the מן?

רבי אמי ורבי אסי

חד אמר	חד אמר
אינו דומה	אינו דומה
מי שיש לו פת בסלו	מי שיש לו פת בסלו
למי שאינו רואה ואוכל	למי שאינו רואה ואוכל

11 אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין
 Rav Yosef learns from this pasuk that a blind person cannot be fully satisfied from his food.
 Rebbe Zeira supports this from the pasuk
 טוב מראה עינים מהלך נפש
 Eating, while seeing the food, is greater than enjoying the food without seeing it.

The gemara cites another teaching based on this Pasuk.
 אמר ריש לקיש טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה
 שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש
 Feasting one's eyes improperly is more damaging than committing an actual sin, as we learned earlier in the מסכת, that הרהורי עבירה קשה מעבירה.

11

אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין
 לאוכלין ואין שבעין

אמר רבי זירא
 מאי קרא
 טוב מראה עינים מהלך נפש

אמר ריש לקיש - טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה
 שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש
 כרבוי אבירי קלף אבירי